

УДК 316.334.3

ДО ПИТАННЯ ТРАНСФОРМАЦІЇ ІНСТИТУТУ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

А. С. Карпунець

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут»,
вул. Новопирогівська, 29, кв. 79, м. Київ, Україна, 03045,
nastja.trofmchuk@gmail.com*

Розкрито феномен «державної служби» як складний інституційний комплекс. Визначено особливості соціальної природи державної служби. Зроблено акцент на важливості налагодження зв'язку між інститутом державної служби та суспільством в умовах трансформації. Розглянуто проблеми довіри, професіоналізму, етики, іміджу та репутації державної служби.

Ключові слова: інститут державної служби, соціальна природа державної служби, трансформація інституту державної служби.

Кризові явища, що супроводжують процес становлення і розвитку України, демонструють неспроможність державного апарату адекватно та ефективно реагувати на зовнішні та внутрішні загрози. Зокрема, індекс неспроможності держави (Fragile States Index) для України мав у 2014 році значення 67,2, що свідчить про відсутність України у переліку сталих чи стабільних держав [23].

Державна служба, як інструмент реалізації влади, покликана забезпечувати не тільки виконання функцій та завдань держави, але й сприяти розбудові демократичного та громадянського суспільства, захищати права та інтереси громадян. Інститут державної служби, з одного боку, є результатом та відображенням домінуючого типу суспільних відносин, а з іншого, має можливість впливати на ці відносини, оскільки наділений владою. Тому актуальним є питання трансформації інституту державної служби на засадах довіри до державних службовців, їхнього професіоналізму, що вимагає вирішення проблем бюрократизму, корупції, протекціонізму, неpubлічності, непрозорості державної служби та налагодження зворотного зв'язку із суспільством.

Теоретико-методологічні засади дослідження державного управління та державної служби закладено в працях Аристотеля, Платона, В. Вільсона, Ф. Гуднау, М. Вебера, К. Маркса, А. Файоля, Л. Уайта, Л. Урвіка, Д. Муні, Т. Парсонса, П. Лазарсфельда та ін. Науково-теоретичне обґрунтування та розроблення сучасних моделей функціонування державної служби як інституційного утворення знайшло своє відображення у працях таких вітчизняних науковців як В. Авер'янов, Ю. Битяк, С. Дубенко, В. Захарченко, Г. Леліков, В. Луговий, В. Малиновський, Т. Мотренко, Н. Нижник, О. Оболенський, В. Олуйко, І. Пахомов, Т. Пахомова, О. Петришин, С. Серьогін, В. Цветков, О. Якубов-

ський та ін. Серед російських учених різних аспектів державної служби розглянуто у дослідженнях А. Альохіна, С. Алексеева, Г. Атаманчука, М. Баглая, Д. Бахраха, К. Бельського, І. Бачило, В. Вишнякова, В. Власова, В. Воробйова та ін.

Водночас, в Україні недостатньо праць, що адекватно відображають перспективи розвитку державної служби як соціально відповідальної інституції та обґрунтовують критерії ефективності її діяльності.

Метою цієї статті є окреслення змістовних характеристик державної служби як складного соціального інституту та сутності його трансформацій в системі суспільних відносин.

Формування державної служби здійснювалося у контексті різноманітних історичних перетворень та колізій і на сучасному етапі розвитку суспільства вона постає як складне та багатоаспектне явище. Існує багато підходів до розуміння цього феномену. Так, зі структурної точки зору, державна служба виступає системою органів держави, що діє у межах своєї компетенції, з організаційною системою державних посад, які відрізняються статусом, вимогами, повноваженнями та відповідальністю. Закон України «Про державну службу» трактує державну службу з точки зору діяльнісного підходу, і визначає її як «професійну діяльність осіб, які займають посади в державних органах та їх апараті щодо практичного виконання завдань і функцій держави та одержують заробітну плату за рахунок державних коштів» [1], проте наразі актуальним є розгляд державної служби як системи інститутів. Зокрема, на думку Н. Липовської, державна служба є «складним інституціональним комплексом, системою інститутів, злагоджена робота яких унаслідок синергетичного ефекту дозволяє регулювати загальне положення в економічному, політичному, духовному і соціальному житті суспільства і задовольняти соціальні потреби громадян» [14]. Таке визначення є доволі вдалим та узагальнюючим і охоплює функціональні аспекти державної служби. Водночас, у ньому відсутня апеляція до особливостей цього соціального інституту. Дослідження державної служби з інституційної точки зору дає краще зрозуміти сутність та природу цього явища, а особливо його трансформації.

У вітчизняній історії велику увагу приділено розгляду державної служби як *інституту адміністративного права*. Звичайно, цей аспект в останню чергу є предметом нашого аналізу, проте, не врахування його позбавить дослідження повноти викладу. На думку В. Авер'янова, державна служба є «один з важливих видів суспільно корисної діяльності, зміст якої полягає у виконанні завдань і функцій держави відповідно до обсягу компетенції органу державної влади. Державна служба є організаційно-правовим явищем зі своїм характерним змістом та особливостями» [4]. Наразі, нормативно-правова база функціонування державної служби потребує серйозних змін, адже її основні положення повинні відповідати духу часу, враховувати суспільні виклики, характерні сьогоденню.

Важливим елементом державної служби як *організаційного інституту* є наявність апарату управління, що має певний правовий статус, особливі ознаки та функції. В організаційному аспекті державна служба – це «система державних посад і посад за контрактом, які відрізняються статусом, повноваженнями, підпорядкованістю, кваліфікаційними вимогами» [7]. Беручи участь у реалізації державної економічної полі-

тики з розподілу ресурсів в умовах їхньої обмеженості та будучи вагомим важелем у формуванні механізмів впливу на функціонування ринку державна служба, водночас, постає як *економічний інститут*. Як *культурний інститут* державна служба створює, акумулює і транслює суспільні норми та цінності у ході соціально-культурного обслуговування населення. На думку В. Михайлової, державна служба як соціокультурний феномен виникає у зв'язку з потребою регулювання суспільних відносин, є включеною у всі сфери людської діяльності, опирається на існуючі в суспільстві норми та цінності й впливає на розвиток нових [19].

Важливу роль відведено державній службі як *соціальному інституту*, оскільки правові, економічні, організаційні, культурні інститути є різновидами соціальних інститутів. На думку Н. Липовської, розгляд державної служби як соціального інституту «дає додаткові можливості в осмисленні соціальних основ державної служби, виявлення її місця в структурі влади і соціального, зокрема державного, управління» [15]. Соціальна сутність державної служби виявляється у тому, що вона є відображенням суспільних відносин, впливає на формування правосвідомості та є індикатором і носієм існуючих у суспільстві цінностей та норм. Діяльність державної служби як соціального інституту повинна бути направлена на закріплення принципів громадянського суспільства і реалізується через функції соціального контролю, соціальної організації, соціальної комунікації та ін. Проте у вітчизняній практиці окремі функції часто нівелюються і компенсуються іншими, що було пов'язано з нещодавніми тенденціями формування України як «поліцейської держави». Такі тенденції відповідають широко розповсюдженому уявленню, пануючим у марксистській традиції, що держава є інструментом для підтримки панування одного класу над іншими, а група людей, що управляє, має у своєму розпорядженні певний апарат примусу.

Розглядаючи особливості становлення інституту державної служби, О. Оболенський вважає, що соціальна природа державної служби значною мірою зумовлена професійними та особистісними якостями державних службовців, а також демократичними процедурами їхньої діяльності [21]. Важко повністю погодитись з автором, адже соціальна природа державної служби, насамперед, детермінується характером пануючих суспільних відносин. На думку В. Бурдяк, «держслужба як державний соціальний інститут повинна сформувати умови для її зв'язку із запитамі народу» [7]. Тому, одним з першочергових завдань, які постали перед інститутом державної служби України в умовах трансформаційних процесів, є налагодження цього зв'язку, оскільки співпадіння інтересів держави та громадян є основою стабільності та розвитку країни. Зрозуміло, що реформування системи державного управління України загалом і державної служби зокрема, в умовах моральної деформації, політичної, соціальної та економічної кризи, має здійснюватися комплексно і враховувати всі аспекти цього явища, попередній та зарубіжний досвід.

Трансформація публічного управління у розвинених демократичних країнах здійснюється на основі концепцій «доброго врядування» («good governance», *англ.*), «нового державного менеджменту», «політичних мереж». В основі концепції «нового державного менеджменту» лежать ринкові моделі регулювання і проводиться аналогія між структурою організації управління публічним сектором та бізнесу, акцентується на

оцінці ефективності результату управління, децентралізації, скороченні витрат, професіоналізмі, дисципліні, перетворенні громіздких бюрократичних структур на окремі агенції. Концепція «*політичних мереж*» описує відносини між офіційними управлінськими структурами, громадськими бізнес-організаціями. Л. Сморгунів відзначає, що політична мережа є договірною структурою, що складається з набору контактів, які виникають на основі формальних та неформальних правил комунікації, учасники якої є ієрархічно рівними, керується кооперативною зацікавленістю, а не лише власними інтересами, пов'язує державні органи і громадянське суспільство [11, с. 240]. Концепція «*доброго урядування*» або «*демократичного врядування*» висуває не лише критерії раціональності, впорядкованості, ефективності, а й акцентує на розширенні кола суб'єктів управлінського процесу, залучення громадянського суспільства, відкритість до запитів громадян. Отже, попри відмінності підходів, спільною рисою є те, що розв'язання проблем суспільного розвитку можливе лише за умов налагодження зв'язку публічної влади з народом та сприяння розвитку громадянського суспільства [18]. Саме тому особливої уваги вимагає проблема низької довіри громадян до інституту державної служби, деморалізації, поганого іміджу, відчуження від людей, низького професіоналізму та ін.

Довіра громадян до інституту державної служби є передумовою його ефективного функціонування, одним з критеріїв демократичності держави, легітимності влади та показником рівня її авторитету. Ф. Фукуяма визначає довіру як очікування членів суспільства, що інші його члени будуть поводити себе відповідно до норм держави та вважає довіру основою стабільності влади та ключовою характеристикою розвиненого суспільства [25]. На думку Н. Лумана, довіра стає важливою та необхідною умовою розвитку суспільства в силу наростання у суспільстві невпевненості у майбутньому [6]. Довіра є інтегральним критерієм ефективності діяльності державної бюрократії, показує спроможність кадрового потенціалу державної влади виконувати консолідуючу роль між владою і населенням та надавати якісні публічні послуги. Збереження владою наданого громадянами кредиту довіри можливе лише за умов відкритості, партнерства, прозорого механізму функціонування, реальної, а не лише декларативної можливості населення впливати на діяльність органів державної влади. Є. Клеймьонов виокремлює такі аспекти відкритості державної влади як: інформаційна відкритість, кадрова відкритість, «сервісна відкритість» та «інтроспективна інтенціональність на відкритість». *Інформаційна відкритість* пов'язана з можливістю доступу громадян до інформації щодо діяльності органів державної влади та рішень, що ними приймаються. Ця інформація має бути доступною, актуальною, повною, об'єктивною та оперативною. *Кадрова відкритість* представляє собою рівну можливість громадян, що пройшли відбір згідно з встановленими процедурами на основі професійних та морально-етичних якостей, на заміщення посад державної служби. «*Сервісна відкритість*» передбачає орієнтацію чиновників на надання якісних послуг громадянам. Якість, порядок і характер надання послуг значною мірою впливають на гармонізацію відносин між владою та суспільством. Отже, відсутність чітких процедур отримання послуг, складність бюрократичних процедур, значні витрати часу, погана інформованість населення щодо отримання послуг та низький рівень професіоналізму державних службовців є

бар'єрами на шляху до створення злагодженої системи з надання державних послуг. «Інтроефективна інтенціональність на відкритість» пов'язана з мотивацією та готовністю державних службовців як індивідів працювати з урахуванням вищеперелічених аспектів відкритості [13, с. 205–209].

Згідно з даними щорічних соціологічних моніторингових опитувань Інституту соціології НАН України в державі існує перманентна криза довіри до державних службовців різних органів влади (табл. 1) [28, с. 486]. Так, останні опитування показали, що зовсім не довіряють місцевим органам влади – 30, 2 % громадян, податковій інспекції – 29,1 %, міліції – 41,1 %, прокуратурі – 40,8 %, судам – 44,8 % [28, с. 480–482].

Таблиця 1

Зведена таблиця рівня довіри населення до органів державної влади
(середній бал: 1–5 балів)

Органи державної влади	'94	'96	'98	'00	'02	'04	'05	'06	'08	'10	'12	'13
Податкова інспекція	-	-	-	-	-	2,3	2,4	2,5	2,5	2,4	2,3	2,5
Міліція	2,3	2,2	2,2	2,3	2,3	2,3	2,4	2,4	2,4	2,3	2,1	1,9
Прокуратура	-	-	-	-	2,3	2,4	2,4	2,4	2,4	2,3	2,1	2,0
Суди	-	-	-	-	2,3	2,4	2,4	2,4	2,4	2,3	2,1	1,9
Місцеві органи влади	-	-	-	-	2,3	2,5	2,7	2,5	2,5	2,5	2,4	2,2

На нашу думку, такий низький рівень довіри зумовлений низкою чинників, зокрема, високим рівнем корумпованості, що пронизує інститут державної служби та служінням власним інтересам. Переважна більшість населення України вважає, що такі державні органи як прокуратура, міліція, СБУ та суди слугують будь-кому, хто має ширші можливості фінансового впливу або серйозніший соціальний капітал. За даними соціологічного опитування Інституту прикладних гуманітарних досліджень до основних причин високого рівня корупції в Україні, на думку населення, відносяться корумпованість судів та суддів (82 %), недоторканість народних депутатів та суддів (81 %), корумпованість правоохоронних органів (80 %), надто гуманне відношення до корупціонерів (слабкість покарання) (77 %), звичка більшості населення використовувати корупцію (терпимість до корупції) (74 %), відсутність політичної волі (небажання політичної влади вести боротьбу з корупцією) (74 %). Зазначимо, що складність боротьби з корупцією криється саме у терпимості населення до цього явища: 56 % респондентів повідомили про участь у корупційних практиках протягом життя [5]. Важко очікувати на ефективність антикорупційних заходів в умовах корумпованості не лише органів державної влади, а і суспільства загалом.

Важливим аспектом трансформації інституту державної служби в умовах налагодження зв'язку з суспільством є імперативне підвищення професіоналізму державних службовців. Професіоналізм передбачає наявність відповідних теоретичних знань, практичного досвіду і навичок, від яких залежить якість ухвалення управлінських рішень та надання послуг. С. Газарян та В. Дементов відзначають, що професіоналізація

державної служби є «пожиттєвим процесом ідентифікації, розвитку і підтримки професійної компетентності людини у відповідності до параметрів професії, посади через систематизоване професійне навчання і соціалізацію у громадянському суспільстві з метою забезпечення надання послуг, що представляють інтерес для споживача» [10]. Розвиток системи державної служби України сьогодні супроводжується радикальними перетвореннями у сфері державного управління, зміною норм та цінностей, тому актуальним завданням державної кадрової політики є поновлення державної служби висококваліфікованими кадрами та формування якісної системи підготовки персоналу, підвищення кваліфікації та атестації кадрів.

Професійний розвиток, забезпечення прозорості влади та формування довіри з боку суспільства неможливі без морально-етичної складової здійснення державної служби. М. Вебер у своїй праці «Політика як покликання і професія» окреслює тенденцію «перетворення сучасного чиновництва в сукупність трудящих (Arbeitschaft), висококваліфікованих фахівців духовної праці, професійно вишколених багаторічною підготовкою, з високорозвиненою становою честю, що гарантує бездоганність, без чого виникла б фатальна небезпека жадливої корупції» [8]. В. Іванов наголошує, що «сьогодні як ніколи раніше, в державному управлінні пріоритетом мають стати духовно-моральні цінності суспільства, його культура, колективний розум» і пов'язує удосконалення державного управління з його орієнтацією на суспільні цінності як фундаменту сучасної цивілізації [9, с. 24]. У світовій практиці сформувалася модель «етичної інфраструктури демократичної держави», що направлена на створення структур, які здатні забезпечувати етичну підготовку державних службовців та контроль за їх діяльністю. О. Штиршов зауважує, що етика державних службовців «значним чином залежить від їх моральної свідомості та готовності до моральної поведінки на засадах доброчесності» [26, с. 84].

Значимо, що досвід адміністративного реформування у розвинених демократичних країнах показав помилковість припущення, що в основі суспільної кризи лежать лише проблеми індивідуальної моралі державних службовців. Якщо імплементовані державою заходи щодо боротьби з деструктивними проявами поведінки державних службовців не підтримуються суспільством, то ці заходи не дадуть бажаного результату. Тому проблеми державної служби, з одного боку, пов'язані з проблемами індивідуальної етики, а з іншого боку, зумовлені лояльністю суспільства до неетичних проявів поведінки з боку державних службовців та позначаються на ефективності антикорупційних заходів.

Іншим значущим аспектом у формуванні зв'язку між державою і суспільством є імідж інституту державної служби, що виступає певним оціночним образом влади, який складається з результативності, ефективності, професіоналізму, доброчесності, комунікативної культури органів державної служби, а також з суб'єктивних оцінок їхньої діяльності з боку населення [17, с. 45]. І. Маслова виділяє такі складові іміджу органу влади:

- образ керівника, який будується на уявленнях про його здібності, цінності, соціально-психологічні характеристики та зовнішні дані;
- образ державних службовців, що відображає їхні фізичні, психологічні, соціальні характеристики, професійну компетентність;

- соціальний образ органа влади, що будується на основі уявлень суспільства про його роль у політичній, економічній, соціальній та культурній сферах;
- імідж послуг, що ґрунтується на уявленнях про їхню інформаційну цінність, якість, унікальність;
- зовнішня атрибутика (візуальний імідж, корпоративний дизайн) [20].

Незважаючи на декларування необхідності додержання державними службовцями ефективності та сумлінності при виконанні покладених на них обов'язків на засадах демократизму, гуманізму, законності та персональної відповідальності [1], на практиці, маємо ситуацію, в якій моделі поведінки державних службовців не відповідають задекларованим. Наразі, імідж інституту державної служби України має суперечливий характер, оскільки, з одного боку, державних службовців часто звинувачують в некомпетентності, бюрократизмі, байдужості до проблем населення, а з іншого – існує формальне позиціонування державної служби як служіння інтересам держави. Крім того, державна служба пов'язана з доступом до певних адміністративних ресурсів, які можуть конвертуватися у фінансові та ін.

Зазначимо, важливим є не лише імідж, а й робота над репутацією інституту державної служби. Репутація також виступає одним із способів легітимізації влади. На думку Т. Федорів, «якщо імідж є емоційним враженням від певного суб'єкта (“Я для інших”), то репутація – це щось на зразок зворотного зв'язку, взаємності, отриманих від стейкхолдерів, здатність суб'єкта відповідати очікуванням стейкхолдерів» [24, с. 8]. Складність формування позитивної репутації державної влади та державної служби серед населення полягає в тому, що державна влада є апаратом примусу і не може однаково задовольнити потреби всіх громадян, особливо у час реформ, оскільки будь-яка реформа утискає права певної соціальної групи. На відміну від іміджу, репутація має низьку динамічність і потребує низки послідовних дій протягом значного періоду часу [24, с.7].

Правовим стимулом трансформації інституту державної служби України як незалежної держави можна вважати прийняття у 1993 році Закону «Про державну службу», що визначав статус державних службовців як осіб, уповноважених на виконання функцій держави. Протягом 1994–1999 років була закладена основа для розбудови державної служби та її функціонування, утворюється спеціально уповноважений орган з питань державної служби, формується система професійного навчання, проведення конкурсу, визначаються ранги, порядок обчислення стажу та ін. Далі, з прийняттям Стратегії реформування державної служби в Україні (2000), окреслюються нові тенденції змін, зокрема, створення наукової програми дослідження розвитку державної служби, внесення змін щодо порядку службового розслідування, проведення конкурсу, створення резерву, введення щорічної оцінки роботи державних службовців [2].

У програмі розвитку державної служби на 2005–2010 роки декларується спрямованість на задоволення потреб суспільства і забезпечення прав і свобод людини та громадянина, а також визначається вектор на адаптацію до стандартів Європейського Союзу [3]. Наразі, Державна служба України тісно співпрацює з програмою SIGMA та TWINNING щодо проекту нової редакції закону «Про державну службу України», обміну позитивним досвідом та імплементації елементів державного управління, необхідних

для адаптації державної служби. На думку фахівців Центру адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, результатами таких нововведень стануть «централізація державної служби, посилення ролі спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань державної служби, а також його територіальних органів з метою реалізації єдиної державної політики та контролю за дотриманням нового законодавства у сфері державної служби на усій території України, що узгоджено з представниками програми SIGMA/OECD та відповідає міжнародним нормативно-правовим актам» [22]. З огляду на це, декларативно Україна тримає правильний вектор щодо розбудови та вдосконалення інституту державної служби, проте суспільна, політична та економічна кризи, на цьому етапі розвитку, значно гальмують цей рух.

Зазначимо, що в контексті трансформації державного управління та державної служби, особливе місце у питанні відповідної наукової рефлексії цих процесів належить соціології як науці про закономірності розвитку суспільних процесів та систем. Відповідно, соціологія управління як галузева соціологія дає можливість досліджувати «наслідки механізму цілеспрямованого впливу на соціальні структури і процеси у суспільстві, а також соціальні відносини, що з цим зв'язані» [12]. Розглядаючи технологічні засади соціології управління, М. Лукашевич П. та М. Туленков зазначають, що «соціологічний аналіз сфери управління дає можливість виявити глибинні механізми управлінських і самоврядних процесів як суспільних явищ, виявити та обґрунтувати ефективність демократичних принципів і відносин між органами влади, управлінням та населенням країни, забезпечити використання соціальних резервів, соціального потенціалу, соціальних технологій, інноваційних засобів організації соціального управління» [16, с. 255]. Крім того, останнім часом починає активно розвиватися така галузь соціологічного знання як соціологія державної служби, об'єктом якої є державна служба як суспільний феномен, проміжна ланка між державою та громадянами, система соціальних відносин, що виникають у процесі реалізації владних повноважень. Ця галузь соціологічного знання має на меті забезпечити методичний і методологічний супровід досліджень державної служби як соціального феномену та направлена на дослідження явищ, процесів та відносин, що виникають у ході реалізації функцій державної служби, а також чинників, що на неї впливають. Соціологічне забезпечення державної служби дає можливість отримання якісної та достовірної інформації про стан об'єкта управління, тенденції його розвитку та розвитку соціального середовища і на базі цього корегувати систему державної служби [27, с. 30–32].

Отже, інститут державної служби символізує владу і владні відносини, а відтак – його негативний імідж, репутація, низький рівень довіри та професіоналізму, закритість для суспільства ведуть до соціальної дезорганізації, фрустрації та апатії і, як наслідок, до неможливості проведення ефективної модернізації суспільства. Зрозуміло, що з розвитком державної служби відбувалося формування забюрократизованої (на відміну від ідеального типу веберівської бюрократії) системи з відповідною культурою чиновництва, що має певний відбиток попередньої системи державного управління, оскільки цінності, що лежать в основі організаційної культури не підлягають миттєвій зміні. Тому, в умовах суспільних змін, що відбуваються в Україні, особливо важливим є налагодження соціального діалогу та партнерських відносин Інституту державної служби з громадськістю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про державну службу» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3723-12>.
2. Про стратегію реформування системи державної служби в Україні [Електронний ресурс] // Указ Президента України 14 квітня 2000 року № 599/2000 – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/599/2000>.
3. Про затвердження Програми розвитку державної служби на 2005–2010 роки [Електронний ресурс] // Постанова Кабінету Міністрів України від 8 черв. 2004 р. – № 746. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/746-2004-%D0%BF>.
4. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України [Електронний ресурс] / В. Б. Авер'янов // «Юридична думка». – 2004. – Режим доступу до ресурсу: <http://udik.com.ua/books/book-1508/>.
5. Аналітичний матеріал Інституту прикладних та гуманітарних досліджень «Природа та поширеність корупції» [Електронний ресурс]. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: http://www.iahg.com.ua/files/works_docs/116.pdf.
6. Бодрова Ю. А. Проблема формування інститута довіри в банківській сфері [Електронний ресурс] / Ю. А. Бодрова. – Режим доступу: <http://projects.fa.ru/MMFF2012/data/s1/Bodrova.pdf>.
7. Бурдяк В. І. Державна служба як особливий різновид суспільно-корисної праці [Електронний ресурс] / В. І. Бурдяк. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/putp/2011-1/doc/3/04.pdf>.
8. Вебер М. Политика как призвание и профессия [Електронний ресурс] / М. Вебер. – Режим доступу: http://www.nir.ru/socio/articles/weber_politika.htm.
9. Взаємодія органів державної влади та громадянського суспільства : навч. посіб. / за наук. ред. д-ра соц. наук, проф. Ю. П. Сурміна, д-ра іст. наук, проф. А. М. Михненко ; авт. кол. : Ю. П. Сурмін, А. М. Михненко, Т. П. Крушельницька та ін. – К. : НАДУ, 2011. – 388 с.
10. Газарян С. В. Професіоналізація як ключовий фактор розвитку державної служби та служб в органах місцевого самоуправління в умовах демократизації України [Електронний ресурс] / С. В. Газарян, В. А. Дементов. – Режим доступу: <http://vestnikgmu.orags.org/numbers/2013-2-vestnik-gmu.pdf>.
11. Государственная политика и управление : учебник: в 2 ч. Ч. 1: Концепции и проблемы государственной политики и управления / под. ред. Л. В. Сморгунова. – М. : РОСПЭН, 2006. – 384 с.
12. Дворецька Г. В. Соціологія : навч. посібник [Електронний ресурс] / Г. В. Дворецька. – К. : КНЕУ. – 2001. – Режим доступу до ресурсу: <http://buklib.net/books/27723/>.
13. Клейменов Е. А. К вопросу о сущности открытости института государственной службы / Е. А. Клейменов // Власть и управление на востоке России. – 2009. – № 4. – С. 202–209.
14. Липовська Н. А. Особливості інституціонального розвитку державної служби [Електронний ресурс] / Н. А. Липовська. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.dbuara.dp.ua/zbirnik/2009-02/09lnadsu.pdf>.
15. Липовська Н. А. Інтерпретація концепту «державна служба»: методологічна полеміка [Електронний ресурс] / Н. А. Липовська. – Режим доступу до ресурсу: [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2011/2011_03\(10\)/11lnasmp.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2011/2011_03(10)/11lnasmp.pdf).
16. Лукашевич М. П. Соціологія. Загальний курс : навч. посібник / М. П. Лукашевич, М. В. Туленков. – К. : Каравела, 2006. – 408 с.

17. *Магомедов К. О.* Имидж государственной службы как образ государственной власти / К. О. Магомедов // Государственная служба. Вестник Координационного Совета по кадровым вопросам, государственным наградам и государственной службе при полномочном представителе Президента Российской Федерации в Северо-Западном федеральном округе. – 2010. – № 1. – С. 45–55.
18. *Мальковская И. А.* Трансформация государства и эволюция публичного администрирования в условиях глобализации (актуализация европейского опыта для России) [Электронный ресурс] / И. А. Мальковская. – Режим доступа: <http://www.bibliofond.ru/view.aspx?id=97612>.
19. *Михайлова В. Н.* Государственная служба как социокультурное образование [Электронный ресурс] / В. Н. Михайлова. – Режим доступа: <file:///Users/admin/Downloads/3.%20%D0%9C%D0%B8%D1%85%D0%B0%D0%B9%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf>.
20. *Молодов О. Б.* Имидж региональных органов власти: теоретические основы и проблемы формирования [Электронный ресурс] / О. Б. Молодов. – Режим доступа: <http://vtrg.isertran.ru/file.php?module=Articles&action=view&file=article&aid=4366>.
21. *Оболенський О. Ю.* Державна служба [Електронний ресурс] / О. Ю. Оболенський // КНЕУ. – 2003. – Режим доступу до ресурсу: <http://studentbooks.com.ua/content/view/1214/76/>.
22. Підготовлено нову законодавчу базу у сфері державної служби [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.center.gov.ua/pres-tsentr/materiali/item/1566-підготовлено-нову-законодавчу-базу-у-сфері-державної-служби>.
23. Рейтинг країн за індексом неспроможності держав – 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fsi.fundforpeace.org/rankings-2014>.
24. *Федорів Т. В.* Теоретичні та методологічні засади управління репутацією органів державної влади : монографія / Т. В. Федорів. – К. : НАДУ, 2013. – 486 с.
25. *Фукуяма Ф.* Доверие: социальные добродетели и путь к процветанию [Электронный ресурс] / Ф. Фукуяма. – Режим доступа: <http://pravednist.in.ua/attachments/article/60/fukuiaama-doveriel.pdf>.
26. *Штиршов О. М.* Етична інфраструктура як механізм впливу на формування управлінської еліти / О. М. Штиршов // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія». Сер. : Державне управління. – 2010. – Т. 130. – Вип. 117. – С. 82–85.
27. Учебно-методический комплекс по дисциплине «Социология государственной службы». Для студентов заочного и очно-заочного (вечернего) отделения, курсов переподготовки служащих и дополнительного высшего образования по направлению подготовки «Государственное и муниципальное управление» / сост. К. О. Магомедов. М. : РАГС, 2009. – 37с.
28. Українське суспільство 1992–2013. Стан та динаміка змін. Соціологічний моніторинг/ за ред. В. Ворони, М. Шульги. – К. : Інститут соціології НАН України, 2013. – 566 с.

Стаття надійшла до редколегії 07.10.2015

Прийнята до друку 15.10.2015

IN REGARDS TO THE TRANSFORMATION OF THE INSTITUTE OF UKRAINIAN GOVERNMENT SERVICE

A. S. Karpunets

*National Technical University «Kyiv polytechnic Institute»,
Novoprohivska Str., 29, ap. 79, Kyiv, Ukraine, 03045,
nastja.trofimchuk@gmail.com*

In this article served the concept of «public service» as a complex institutional architecture, which comprises economic, organizational, cultural, legal and social institute. Defines the features of the social nature of public service, which is a reflection of social relations, an indicator of social values and norms and affects the formation of justice. Outlines the characteristics of public service as a complex social institution and especially its transformation in the system of social relations. Emphasizes the importance of establishing communication between the institute of the public service and society in transformation.

Considered issues of trust, professionalism, ethics, image and reputation of the public service. Civil Service Institute symbolizes power and power relations, and hence - its negative image, reputation, low level of professionalism, closeness to society leading to social disruption, frustration and apathy and, as a consequence, the impossibility of an effective modernization of society.

Highlighted, that one of the primary tasks facing the Institute of Civil Service of Ukraine in the conditions of transformation processes is to establish connection with society, as the coincidence of interests of the state and citizens is the foundation of stability and development. Public service reform in Ukraine in terms of moral deformation, political, social and economic crisis should be comprehensive and take into account all aspects of the phenomenon, and previous international experience.

Determined the role of sociology of public service, which aims to provide technical and methodological support, research public service as a social phenomenon, processes and relations that arise in the course of public service functions implementation.

Keywords: institute of public service, social nature of public service, transformation of the institute of public service.